

som Reformpartiets hele Stilling, at en saadan Politik mere og mere paatrænger sig som en Nødvendighed. Jeg skal nu som sagt ikke inlade mig paa at konstruere, hvorledes Samlingen efterhaanden i Enkeltheder vil fuldbyrde sig. Det skal jeg foreløbig overlade til de lærde, som dyrke den Videnskab, der hedder Biologi, og efter hvis Principper vistnok ogsaa politiske Nydannelser maa foregaa. Der maa sikkert komme et Tryk udefra Vælgerne, men jeg vil ogsaa haabe, at der maa kunne naas et ikke ringe Grundlag gennem Forhandlingerne om de store vidtrækkende Spørgsmaal, som ere eller ville komme til at foreligge til Rigsdagens Afgørelse.

Det Spørgsmaal, der ikke mindst har behersket dansk Politik, lige siden hele Venstre efter Systemskiftet svingede paa dette Spørgsmaal, og Uroen derefter rejste sig indenfor Venstre, det er jo Forsvarsspørgsmaalet. Til Trods for, at Kommissionen stadig sidder, er dette Spørgsmaal jo i Forgrunden, og det er i og for sig ganske naturligt. Thi i intet andet Land er dette Spørgsmaal rejst paa den Maade, hvorpaa det søges rejst her hjemme, nemlig som et Spørgsmaal om, hvorvidt vi overhovedet kunne og skulle forsvare os, hvis vi blive angrebne. Man kan, naar man staar udenfor det hele, udenfor Partierne, kun med dyb Beklagelse se den Partiagitation, der udfoldes, og den Smaalighed, der udvises overfor enhver Foranstaltning, der har Forsvaret for Øje. Der er undertiden, forekommer det mig, gaaet vidt i saa Henseende, videre vel i enkelte Tilfælde, end det skulde synes, at almindelig politisk og national Velanstændighed maatte tillade. Jeg vil saaledes ikke lægge Skjul paa, da det ikke er sagt før i denne Sal, at det vakte baade Sorg og Harme i vide Kredse, da man blev bekendt med, paa hvilket Grundlag man for snart 2 Aar siden fældede den Krigsminister, der fra Venstres Side var betegnet som den bedste, Danmark havde haft siden Tschernings Dage. Det var tilmed hans egne Partifæller, der fældede ham, og øjensynlig gjorde det af ren og skær Frygt for den forsvarsnihilistiske Agitation. Hvorledes Reformpartiet i sidste Instans staar i Forsvarsspørgsmaalet, er noget uklart. Det radikale Venstre, der vel i øvrigt udmærker sig ved forskellige abstrakte Krav om noget, der hedder Nedsættelse af Militærudgifterne, har i sit Odense-Program stillet sig paa et i alle Tilfælde praktisk talt forsvarsnihilistisk Standpunkt. Hvad Socialdemokratiet an-

gaar, har dette Parti, der ellers hidtil paa sit Program har haft Kravet om den dyreste og daarligste af alle Forsvarsordninger, nemlig almindelig Folkevæbning, nu i Foraaret strøget dette Punkt og i Stedet for indsat et nyt, der gaar ud paa, at Ungdommen skal have tvungen Opøvelse i Vaabenbrug. Hvad den positive Mening er med det, er endnu ikke ganske klart, men den negative Mening turde jo være tydelig nok.

Disse forsvarsnihilistiske Opfattelser, der for en stor Del ligge bag ved den Kritik, der ved Finanslovbehandlingerne her i Tinget rejses snart mod det ene og snart mod det andet af, hvad der har med Forsvarsvæsenet at gøre, søger sin teoretiske Begrundelse i den Paastand, at vi overhovedet ikke kunne forsvare os, og i en Pukken paa en Fredskærlighed, der paastaas ikke at skulle næres af dem, der ville have et forsvarligt Forsvar. Der kunde sikkert over for meget af det Fantasteri, der serveres her i Landet, være Anledning til at ønske, at der i hele Opfattelsen af Forsvarssagen maa vise sig noget mere sund Realisme, saa at man bedømmer Tiden og Forholdene, som de virkelig ere, og ikke som man kunde ønske sig, de vare. Derfor kan man godt betragte Krig som en Ulykke og støtte ethvert fornuftigt Fredsarbejde; men vor Tid og dens Forhold stille stadig det uafviselige Krav til den Nation, der vil hævde sig, at den ogsaa med Vaaben skal gøre, hvad den kan, for at forsvare sig. Danmark er det eneste Land, i hvilket den modsatte Opfattelse ligefrem er sat i System, og det mærkelige er, at den i særlig Grad er hævdet og knæsat af dem, der ville gaa for at være de bedste Demokrater. Det er mærkeligt, at de ikke kunne se — men det maa vel være deres Mangel paa sund Realisme og deres Overflod paa Fantasi, som gør det —, at Forsvarssagen hverken er mere eller mindre end et Lands største demokratiske Sag. Alt, hvad der gælder det enkelte Individets Selvhævdelse, gælder ogsaa en Nations. Den Dag, da Villien til Selvhævdelse ogsaa under de haardeste Vilkaar besjæler et Folk — og Selvhævdelse med alle de Midler, som Tiden kræver, baade af materiel og aandelig Art —, den Dag staar det Folk friere i sit Liv og stærkere i sin Handling. Vi trænge vistnok til her hjemme at blive noget mere frigjorte fra Tanken om Nederlaget i 1864, det vil sige fra det negative „Hvad-kan-det-nytte-Princip“, og til at naa frem til en saadan Erkendelse